

Nové knihy

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie, Vol. 52 (2007), No. 4, 351--352

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/141376>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 2007

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

75 let

Prof. Ing. JOSEF ŠIKULA, DrSc. (Brno)
14. 1. 2008

RNDr. FRANTIŠEK TUMAHER, CSc.
(Liberec)
18. 1. 2008

RNDr. LUBOMÍR BLAŽEK (Praha)
22. 1. 2008

Prof. RNDr. IVO MAREK, DrSc. (Praha)
24. 1. 2008

Ing. JIŘÍ JANTA, CSc. (Praha)
20. 2. 2008

JINDŘICH ŠÁDEK (Liberec)
25. 2. 2008

Mgr. LADISLAV ŠIMEK (Liberec)
25. 2. 2008

RNDr. JOSEF HOŠEK, CSc. (Olomouc)
8. 3. 2008

RNDr. ZDENĚK KHÁS, CSc. (Praha)
19. 3. 2008

RNDr. KAREL ZÁVĚTA, CSc. (Praha)
19. 3. 2008

80 let

Prof. RNDr. JAN TICHÝ, CSc. (Liberec)
14. 1. 2008

JOSEF STRAKA (Praha)
29. 1. 2008

Doc. dr. VÁCLAV HORÁK, DrSc. (Praha)
16. 2. 2008

Ing. JAROSLAV ŠPRINC, CSc. (Praha)
18. 2. 2008

FRANTIŠEK KAMENČÁK, CSc. (Ostrava)
24. 2. 2008

RNDr. ZDENĚK DOLEŽAL (Plzeň)
21. 3. 2008

Prof. RNDr. JAN VEIT, DrSc. (Praha)
21. 3. 2008

GERHARD NOVOTNÝ (Praha)
25. 3. 2008

85 let

RNDr. ANTONÍN FINGERLAND, CSc.
(Praha)
13. 1. 2008

MILOSLAV FIEDLER (Jihlava)
24. 1. 2008

Doc. RNDr. OTAKAR JAROCH (Praha)
12. 2. 2008

*Jubilantům srdečně blahopřeje
předsednictvo výboru JČMF*

nové
knihy

Michael Hoskin: Karolína Herschelová. Žena, která objevila kometu. Vydalo nakladatelství Academia v Praze v roce 2006, ISBN 80-200-1468-3, 212 str.

Edice Žena a věda se pokouší zmapovat osudy žen, které významně ovlivnily vývoj vědeckého poznání v minulosti i současnosti. Předložená publikace vychází jako první svazek v této edici, kterou řídí prof. RNDr. Ivo Kraus, DrSc.

V dobách, kdy žila Karolína Herschelová, byly ženy z vědy prakticky vyloučeny a mohly se uplatnit jen jako pomocnice svých úspěšnějších rodinných příslušníků. Karolína však tento rámeček do značné míry překročila nejen svým přínosem pro astronomii, ale také tím, že v roce 1787 král Jiří III. souhlasil s tím, že jí bude platit 50 liber ročně za práci asistentky královského astronoma, jejího bratra Williama. Karolína se tak stala historicky první „profesionální astronomkou“.

Její bratr F. W. Herschel, objevitel planety Uran v roce 1781, budoval největší dalekohledy své doby. Karolínin podíl na jeho dvacetiletém výzkumu mlhovin byl nenahraditelný, protože pro Williama bylo nemožné současně pozorovat a zaznamenávat odpovídající data. Byla mu k dispozici celý den a všemožně mu pomáhala. I přes své velmi různorodé povinnosti měla Karolína volné noční hodiny, a tak ji bratr pověřil, aby hledala na nebi zajímavé objekty. Objevila alespoň 8 komet a stala se tak jednou z neúspěšnějších mezi objeviteli komet své doby.

Desanka Trbuhovičová-Gjuričová: Ve stínu Alberta Einsteina. Tragický život Milevy Einsteinové-Maričové. Vydalo nakladatelství Academia v Praze v roce 2007, ISBN 978-80-200-1464-1, 173 str.

V edici Žena a věda poprvé v češtině vychází životopis Milevy Maričové-Einsteinové. Je fascinujícím příběhem tragického osudu výjimečné osobnosti, první manželky a vědecké spolupracovnice Alberta Einsteina. Srbka Mileva Maričová (1875–1948) se narodila ve Vojvodině v tehdejším Rakousku-Uhersku. Patřila k první generaci žen, které vystudovaly vysokou školu ve Švýcarsku, jež to tehdy na rozdíl od jiných evropských zemí ženám umožňovalo. Švýcarsko se také stalo její druhou vlastí, kde žila až do smrti. Její životopis, napsaný nesmírně citlivě, fundovaně

MILEVA EINSTEIN-MARIC 1875–1948

Studentin der Physik am Polykum (spätere ETH) Zürich
Mitenwicklerin der Relativitätstheorie

Ehefrau Albert Einsteins, Mutter seiner drei Kinder

Mileva Maric wurde im Serbischen Titel geboren und studierte am Polykum mit Albert Einstein Physik und Mathematik. Nach der Geburt ihrer gemeinsamen Tochter heiratete sie Albert Einstein 1903.

Im März 1901 schrieb er ihr: "Wie glücklich und stolz werde ich sein, wenn wir beide zusammen unsere Arbeit über die Relativbewegung siegreich zu Ende geführt haben!". Mit Einsteins Nobelpreisgeld konnte die seit 1919 geschiedene Mileva Einstein dieses Haus kaufen. 1948 starb sie in aller Stille in Zürich.

Ehrung durch die Gesellschaft zu Fraumünster
Zürich, 2005

Pamětní deska v Hutten-Strasse 62 v Zürichu (foto M. KŘÍŽEK).

a současně čtivě, je zároveň panoramatem dějinných událostí na Balkáně, ve Švýcarsku, ale i v Německu a v Praze koncem 19. století a první poloviny 20. století.

Autorka životopisu je rovněž Srbka a vysokoškolsky vzdělaná matematicka a fyzička. Životopis své krajanky napsala už koncem sedesátých let v rodném jazyce proto, aby tuto velkou osobnost vynesla ze zapomnění. V obecnou známost však biografie vešla, až když ji Trbuhovičová vydala na vlastní náklady německy ve švýcarském nakladatelství. Kniha zaznamenala velký ohlas a po autorčině smrti vyšla v dalších doplněných vydáních.

Redakce PMFA